

НЕЗБОРИМА НАЦІЯ

Ми щасливі, поки багаті надіями Передплатний індекс 33545

"І СЛАВА ПРАЩУРІВ НАШ МЕЧ ГОСТРИЛА"

18 березня в Києві в Академії патрульної поліції Роман Коваль, народна артистка України Світлана Мирвода і майор Максим Лободзінський представили книгу "Хоробре серце Олега Куцина" – про Героя України, командира ОДЧ "Карпатська Січ" Олега Куцина. А ще показали документальний фільм "Краса правічна Михайла Горлового" – про "всесвітньо невідомого" українського генія – скульптора та поета. І Олег, і Михайло – запеклі козаки Історичного клубу "Холодний Яр". Радіємо, що вони були в історії українського народу. Як і кобзар Та-

рас Силенко та великий воїн, Герой України Андрій Жованик. Яких ми також не забуваємо. Видаємо про них книги, ставимо пам'ятники. На зустрічі було близько 450 патрульних поліцейських. Для них несподівано відкрився прекрасний світ невідомої української культури. Всі вони відчули теплі доторки до свого, рідного, до пам'яті про полеглих борців. Це було відкриття для сотень душ – і наших героїв, і нашої пам'яті, і нашої гідності, і наших пісень. Пісні Світлани Мирводи поліцейські сприймали бурхливо вдячно.

Світлана спонукала вслухатись і дослухатись до значення слів повстанських пісень.

"Мій прагд репресований, – звернувся до колег керівник курсу Максим Лободзінський. – І в нашій родині дуже довго це звучало як клеймо. Як щось страшне, про яке краще мовчати. До цього привчив ворог – московська система, яка перекручувала сенси: садист, бандит і тупий голодранець, виявляється, це «герой», а інтелігент, український господар і воїн-патріот – «враг народу». А потім відкрилися архіви Служба безпеки України і я дізнався правду: мого діда репресували за те, що він борювався за Україну. За те, що носив вишиту сорочку. Й усе стало на свої місця... Я не «нащадок репресованого». Я – нащадок борця. І саме такі історії повертає нам Роман Коваль у своїх книгах. І фільмах. Історії, яких немає в підручниках. Історії, які западають глибоко в серце. І змінюють назавжди. Після цих історій я свідомо обрав шлях. І став частиною Історичного клубу «Холодний Яр». Тому для мене було честю зустрічати Романа Ковалю і Світлану Мирводу в рідній академії і закликати здобувачів освіти повертати імена та історії своїх рідних. Так ми повернемо себе і зрозуміємо, наскільки ми сильний і прекрасний народ".

Про це писав і Михайло Горловий: "І слава пращурів наш меч гострила".

Так він сформулював суть Історичного клубу "Холодний Яр".

Щира подяка організаторам зустрічі – Оксані Вінтерле та майорові Максиму Лободзінському, творцям національної кузні кадрів в Академії патрульної поліції!

Історичний клуб "Холодний Яр"

ЮРКОВІ СИРОТЮКУ 50 РОКІВ!

Сердечно вітаємо козака "Мамая" – Юрія Сиротюка, який для нас є символом України – Українці козацької, незламної, широї, правдивої, України, у словнику якої немає слова "капітуляція".

21 січня 2024 р. в Києві Юрій Сиротюк – разом з Тарасом Компаніченком, сл. п. Михайлом Горловим, Андрієм Середою, а також сл. п. Григорієм Іванченком, сл. п. Олегом Куцином, сл. п. Андрієм Жоваником і сл. п. Тарасом Силенком – був нагороджений Золотою сваргою – найвищою нагородою Історичного клубу "Холодний Яр". Це наша оцінка його звершень.

Під час війни Юрій міг бути корисним Батьківщині і в Києві, але він вибрав окопи на Донбасі, – бо там залишилися його товариші.

Юрій Сиротюк – "Мамай" – совість України, її честь і слава!

Бажаємо довгих літ у Самостійній Україні!

Від імені Історичного клубу "Холодний Яр" та редакції газети "Незборима нація" Роман КОВАЛЬ

І ТАКИЙ ЩАСЛИВИЙ!

У нас у Калуші з'явилися переселенці. Вони ходять до нашої бібліотеки, беруть українські книжки. Одному хлопчику з Херсонщини підсунули казки Пушкіна в перекладі на українську. Малий здивувався: "Так Пушкін – це кацап, цю книжку треба викинути". І такий щасливий, такий радісний!

Я йому кажу, що галичани завжди недооцінювали східняків-українців. У Галичині легко бути українцем, а в Херсоні чи Миколаєві – значно важче.

Берімо приклад з малого херсонського козака!

Ігор СМЕТАНСЬКИЙ, Історичний клуб "Холодний Яр"

ШАНОВНЕ ТОВАРИСТВО, ДРУЗІ!

Історичний клуб "Холодний Яр" продовжує святую справу – вшанування пам'яті українських героїв різних часів та епох.

Цього року, під час 32-х вшанувань героїв Холодного Яру, 23 – 24 травня, на Пантеоні Героїв біля Мотриного монастиря (на найвищій точці Холодного Яру) плануємо встановити пам'ятник загиблим воякам "Карпатської Січ" та горельєфи героям російсько-української війни.

Ось імена цих лицарів: Віктор Панаско-Іранець, Андрій Кізімов-Лугань, Олексій Старіков-Албан, Петро Хижняк-Дід, Олександр Грачов-Граф, Андрій Приймаченко-Архангел, Микола Соляр-Соляр, Мирослав Мисла-Мисливець, Ігор Дяченко-Гопри, Ігор Климович-Африка, Іван Савка-Шугай, Володимир Кімлик-Вагнер, Валерій Кіндзерський-Інженер, Олександр Воробйов-Птах, Максим Кривцов-Далі, Сергій Либенський-Глиба та Євген Шевцов-Тріх. Разом 18 пам'ятників! Шість із них поставимо на Покрову, а 12 – на День героїв!

Робота художників, скульпторів та архітектора кипить, виготовлено проєкт нового майданчика і проєкт загиблим воякам "Карпатської Січ" та шість горельєфів дорогим нашим героям.

Ми оголосили збір коштів на цю святую справу. Вдячні всім, хто відгукнувся. Ось імена жертводавців: Ганна Москвітінна – 300 грн, Сергій Корсун, Марія Швед, Максим Новак і невідомий жертводавець – по 500 грн, Юрій Свистун, Іван Парчук і добродій, який

не зазначив прізвища, – по 1000 грн, Сергій Здіорук – 5000 грн, Валерій Зетченко – 20000 грн.

Збір триває, запрошуємо долучатися, наша мета – 300 тисяч грн.

Ось наш рахунок: ПриватБанк, 26008005024514, ІСТОРИЧНИЙ КЛУБ ХОЛОДНИЙ ЯР ГО, ЄДРПОУ/ДРФО 41265356, Столичне ГРУ 5, МФО 305299.

Рахунок № (гривня) UA98305299000026008005024514.

Призначення – благодійний внесок. Можна здійснити пожертву і за к'юар-кодом.

Картку ПриватБанку нададуть за тел. 096-439-77-42.

МИХАЙЛО ГОРЛОВИЙ: СОБОРНІСТЬ ЕПОХ

31 березня 2024 р. відійшов на Луки Сварожі геніальний скульптор і поет Михайло Горловий. Торік Роман Коваль і Юрій Дереневський створили документальний фільм "Краса правічна Михайла Горлового". Пропонуємо відгук на нього Ярослава Ткаченка, художника з Трипілля, якого шанував Михайло Горловий.

Усе було ніби уві сні – і фільм, і бандура Степана Щербака, і розповіді та бачення митців про творчість! Кінокартина естетична і надихаюча – за кадрами, звуками, за провідною ідеєю – соборності епох, яка втілена у творчості Михайла Горлового.

Соборність епох! Михайло Горловий у своїй творчості об'єднав у собі епохи. "Якщо сказати метафорично, – стверджував автор сценарію Роман Коваль, – Михайло не тільки видатний український скульптор, а й великий трипільський і мізинський скульптор, визначний скіфський митець. Скільки він зробив для возвеличення нашої прадавньої історії!"

Майстерно зняті Юрієм Дереневським прадавні степи, могутній Дніпро і знайомі до болю краєвиди, у фільмі природно переплітаються з Михайловою творчістю. Геніїв у світі чимало, але геній Михайла Горлового у нас єдиний і неповторний. Глибокий і міцний! Міцний у переконаннях та ідеях, чутливий до горя

рідного народу, який, закатований і змучений геноцидами, щоразу життєтверджується.

Говорячи про Михайловою творчість, філігранно підбираємо слова. Стараємося сказати якомога влучніше. Аби не спростити глибокі сенси творчості митця. Так само маємо говорити про наших геніїв – з відповідальністю за кожне слово. Михайло Горловий – це наш камертон, наш натхненник у майстерності і волі до самопізнання, у працьовитості та любові до життя.

Михайло Горловий – це честь нашого українського народу.

Ярослав ТКАЧЕНКО, художник

На світліні Романа Ковалю – Михайло Горловий біля творіння своїх рук – погруддя полковника Петра Болбочана. Село Щербанівка, 25 липня 2015 р.

Росія знову несла свою "культуру" в Європу.

А багато кіцманської гімназійної молоді зголосилося в ряди Січових Стрільців, щоб зупинити російську орду та відстояти своє право жити в Шевченковій Україні.

Пішов в усусуи вюовати проти Росії і Михайло Гаврилко.

Роман КОВАЛЬ

З книги "Михайло Гаврилко: і стеком, і шаблею"

"ПАМ'ЯТНИК ШЕВЧЕНКУ РОЗТОРОЩИЛИ"

Погруддя Тараса Шевченка було встановлено в Українсько-німецькій державній гімназії в Кіцмані якраз напередодні Першої світової війни. Відкриття було урочистим.

Пам'ятник роботи Михайла Гаврилка викликав резонанс у мистецьких колах. Журнал "Сяйво" повідомляв: "Бюст п. Гаврилкові удався в такій мірі, що він одержав замовлення на повторення цієї праці і тому одлив її із штучного каменя в числі кількох примірників"

Але вибухнула війна. Царські полчища зайняли Буковину вже в серпні 1914 року. Якась російська частина стала на перепічокню у будинку гімназії, "в деяких кімнатах держали коней, все понищили, пам'ятник Шевченку розторошили на дрібні куски, а в природничому кабінеті повипивали (дослівно!) всякі "жабівки", "ящірвіки" і інші "настоянки".

Було знищено й дві гарних бібліотеки – для учнів і вчителів.

ПриватБанк ГО ІСТОРИЧНИЙ КЛУБ ХОЛОДНИЙ ЯР

Благодійні пожертви

- Відкрийте сканер QR-кодів на смартфоні або в додатку Приват24
- Відскануйте QR-код
- Виберіть картку для оплати

МАМАЙ-ХХІ: ЮРКОВІ СИРОТЮКУ – 50!

Віра і дія – це ті два крила, що несуть Юрка в українському – тріхи не написав “політикумі” – але ні, в українському небі і в українському бутті. Власне, з такими рисами політиків навряд чи й стрінеш. Це ж смішно: чесність, прямотійність, незахланність, жертвовність. Уявляйте: “жер-тов-ність, ха-ха-ха”... Чи “ти-ги”. Поза тим, Юрко е. І не просто е, а вже добрих три десятиріччя перебуває в найпосутніших, найгостріших, найгарячіших точках української реальності.

Вдивляючись у Юркову “50-ку”, мимохідь думаєш: попри поважність цифри, вона не така вже й велика. Але ж яке велике, цільне життя ступонить за сухою цифрою. Напевно, не було в Україні більш-менш помітних подій і процесів, до яких би не долучився Юрій Сиротюк – син репресованого батька, онук полеглих упівських дідів, золотий медальст, боївар “Тризуба”, незалежний журналіст, народний депутат, воїн-доброволець АТО. За його плечима – дві революції (до речі, це саме Юрко є автором терміна “Революція гідності”), десятки, а то й сотні парламентських ініціатив, поєднаних

із “вуличною політикою”, з акціями “прямої дії”, незбагненна кількість найрізноманітніших націєтворчих проєктів і починань, лік яким, мабуть, втратив і сам Юрій. Зрозуміло, не обійшлося й без тюрми. У таких, як він, “дід Лук’ян” неunikненно виникає на життєвому шляху. Кажу ж, Сиротюк – специфічний політик. Та, скорше, він і не політик у загальному (ба навіть вульгарному) розумінні. Державець, так буде ближче до істини.

Зрозуміло, що з перших днів великої війни Юрко знову на самому передку. Разом із старшим сином захищав Київ і Київщину, а потім маршрут його й побратимів проліг по всій карті нашого Сходу. Було б інакше – то був би не Сиротюк. Його народне, воїстину народне депутатство тепер там – в окопах, в акустичці вибухів і залпів, із гранатометом МК-19 (Юрко любовно зве його “Марк” чи з пультом БПЛА в руках). П’ятий рік. У старшого сержанта Сиротюка, псевдо “Мамай”, посріблилася борода, мамайський оселедець усе більше скидається на спогад, а в очах хай зрідка, та й промайне цятка втомі. При тому внутрішньо

Юрко (для побратимів, молодших і навіть старших і за віком, і за званням він “Миколайович”) зостається все тим же. Його дивовижної енергії вистачає на все. Він створює довкола себе енергетичне поле, вир, вихор, вирву, у які закручуються тисячі, десятки, а то й сотні тисяч людей. Гранатомет гранатометом, а Юрко умудряється формувати порядок денний не лише збройно. Боротьба ідей – це теж Сиротюк, а може, й насаперед – Сиротюк. Аналітичний центр “Українські студії стратегічних досліджень”, який тягне роботу чи не всього потенційного МЗС, із РНБО на додачу; започаткований центром вже легендарні “Бандерівські читання”, інші інтелектуальні майданчики, лабораторії думок, що породжують чин; цілий шерег видань і аналітичних розвідок – за всім цим енергія, талант і жертвовність Юрка Сиротюка, його проникливий розум, його візонерська безстрашність і прозирання за обрій. І віра, з якої й починає це писання.

З вірою Юрко йде по життю до мети, запалюючи, насажуючи інших. Ота його віра є сумою сенсів, що складаються в одне поняття: “Україна”. Образ її майбуття він бачить позперх голів, крізь хаос і виблики доби, випереджаючи час.

Я не раз і не двічі любивався Юрком, спостерігаючи за ним у різних ситуаціях. Як він поводиться з людьми, як він говорить, як мислить, як діє, не даючи зневіритися багатьом (зокрема і мені) в простих, але вагомих речах. Наприклад, у тому, що світ цей, хоча б на дециду, може бути справедливим. І Україна в ньому має бути великою. Не знаю, чи є зараз в окопах наші майбутні Гемінгвей з Ремарком (мають бути), але те, що наш державець найвищого, найкращого, найшляхетнішого гатунку саме там, знаю напевно. І втішений і тим знанням, і знайомством. І дорожу ним. І бережу подарованого живописного Мамає – він, як і його прообраз, теж вселяє віру й надію. То оберіг. А ще більше радію за нас усіх, що маємо такий людський зразок. Дивовижного Юрка.

Павло ВОЛЬВАЧ

КОЗАКОВІ ВОЛОДИМИРУ КАРАТАШУ СЛАВА!

2 березня виповнилося б 100 років Володимирові Караташу. Славний був козак! Член ОУН з 1942 р., воєк УПА із сотні “Сталевого”, політ’язень, один з керівників Кенгірського повстання, член Всеукраїнського політичного об’єднання “Державна самостійність України” та Історичного клубу “Холодний Яр”, автор споминів про Визвольну боротьбу, лауреат Літературної премії ім. Свєгена Маланюка та Літературної премії ім. Юрія Горліса-Горського.

13 березня в Одеській обласній універсальній науковій бібліотеці ім. Михайла Грушевського проведено вечір його пам’яті. Про життєвий шлях воїна розповіла Ганна Рудик. Розповідь супроводжувала демонстрацією фотографій, листів, книг Володимира Михайловича. Спогадами про зустріч з ним поділилися Юрій Пінчук, Володимир Насипайко, краєзнавець Василь Вельможко, журналіст із Маріуполя Анатолій Бутенко та інші. Віталій Бошчок прочитав вірш, присвячений Володимирові Караташу. Після спогадів учасники заходу переглянули фрагменти фільму про Кенгірське повстання, де можна побачити і почути голос Володимира Михайловича.

А я згадала, як 6 липня 2017 р. ініціювала в цій же бібліотеці зустріч із ним. Йому вже було 91 рік! Він мав молододюватий вигляд, був сильний, чіткий, з феноменальною пам’яттю, а... вже 5 листопада його не стало.

На відео з Холодного Яру збережено його голос. Тоді, 25 квітня 2015 р., на вшанування героїв Холодного Яру він прочитав присягу, яку за ним повторили сотні добровольців різних воєнських формацій. “Присягаюсь до останньої краплі крові, до останнього подиху вірою і правдою служити Українському народові. Якщо ж я порушу цю присягу, нехай владе на мене кара мого народу і нашого Бога”.

Володимир Караташ виконував цю клятву все життя. 17-річним юнаком він став членом ОУН. За любов до України засуджений до 8 років позбавлення волі. 11 місяців перебував у Горьківській тюрмі № 1. 1949 року Володимира перевели до табору суворого режиму – до Воркути. Працював у шахті № 7.

У 1960-х в Америці вийшла книга “В концтаборах СРСР”. На сторінці 340 є інформація про те, що в 1952 р. на шахті № 7 у Воркуті викрито групу, яка підготувала близько 500 саморобних гранат великої розривної сили. Керівником групи був Володимир Караташ.

1951 року в концтаборі “Речлаг” засуджений до розстрілу – за “організацію і керівництво антирадянською групою українських націоналістів”, яка готувала повстання в таборі. Далі – п’ять місяців в одиночній камері смертників. Його всім раз виводили на розстріл! Імітували, щоб зламати козака.

Після смерті Сталіна “добра” Москва замінила розстріл на 25 років тюрми і концтаборів. Володимир потрапляє до Казахстану, у табір суворого режиму “Степлаг” селища Кенгір, де понад 46 % ув’язнених

були українці – члени ОУН, бійці УПА, священники, дівчата і жінки.

Українці відрізнялися від усіх. Були спокійні, маломовні, підтягнуті, чепурні, поголені, у чистих сорочках, вичищеному взутті, з почуттям власної гідності, вірні світлій ідеї і присязі, більшість із них не курили, не вживали спиртного.

А потім було 42 дні боротьби – від 16 травня до 26 червня 1954 року!

Одне з найбільших повстань політ’язнів у Степовому таборі (Казахстан) кати придушили з допомогою танків. Все ж повстання стало символом української незламності. Зрештою, воно привело до ліквідації ГУЛАГу й початку “відлиги” в СРСР.

Володимир Караташ вийшов з ув’язнення 26 квітня 1956 року. Реабілітували його аж 1989 року. У Кропивницькому від листопада 2022-го є вулиця Володимира Караташа.

Вічна слава!

Ярослава РІЗНИКІВА

На світліні Григорія Юрика – Володимир Караташ і Роман Коваль. Святкування героїв Холодного Яру, Чигирин, 25 квітня 2015 р.

ЯК ЗНАЙТИ ЦІ СВІТЛИНИ?

ЗЮрієм Юзичем наполегливо працюємо над книгою “Діти у Визвольній війні. 1914 – 1920-ті”. Ось цікава інформація про Петра Болбочана – зі спогаду Гаврила Гордієнка, 16-літнього козака з Олександрівська (нині Запоріжжя).

“На розі Соборної й Покровської вулиць у вітрині одного з найкращих фотографів міста Когана був виставлений портрет побільшеного розміру полковника Болбочана в українській уніформі, з гордо випнутими вгору

«вілгелімовськими» вусами... Крім того, були там великі знимки перебування старшин і козаків Запорозького корпусу на острові Хортиці. Хоч фотопідприємство Когана вже не існує, але десь, мабуть, збереглися його архіви, де треба буде шукати негативів українських історичних фотографій”.

Звертаємося до краєзнавців Запоріжжя з проханням спробувати з’ясувати долю фотоархіву добродія Когана.

Роман КОВАЛЬ

ЛІДІЯ ПЕТРІВНА ЧУЧУПАК-ЗАВАЛІШИНА (8.03.1915, КИЇВ – 22.04.2006, КИЇВ)

Усі знали, що це станеться. Але хотіли, щоб неминуче прийшло якомога пізніше. І не тільки тому, що смерть близької людини глибоко ранила, а тому, що, пригортаючи Лідію Петрівну до серця, можна було відчувати тремтливий зв’язок з родиною Чучупаків, родиною хліборобів і отаманів.

Радість цих дотиків дивовижна, адже до тебе горнула ніжна жінка, яку ще дитиною носили на руках брата Чучупака, осавул Залізняк (Юрій Горліс-Горський), козаки-гайдамаки Холодного Яру. Це вона їм читала поему Тараса Шевченка “Холодний Яр”.

Пригадуєте? “Маленька Ліда вилізла до батька на коліна й сміливо розглядала гостей, – писав Юрій Горліс-Горський. – Почувши, що мене називають у розмові Залізником, вона деякий час здивовано дивилася, а потім повернула в мій бік батькову голову: – Тату, це Залізняк? – Залізняк, дочко. – Чому він такий молодий? – А який же він має бути? – То скільки ж йому років було, як він на Умань ходив?”

Це запитання, промовлене надзвичайно серйозним тоном, розвеселило всіх. Петро поставив дочку на лавку.

– Це вона з малого «Кобзаря» начиталася. Ану, дочко, ушквар нам що-небудь із «Кобзаря»!

– Ну, то “Холодний Яр” – добре? – Дуже добре.

Мала, відважно жестикулюючи, продекламувала вивчений з мамою вірш, майже без помилок, замінивши тільки Нерона на Мирона. Коли вона дитячо-грізним голосом закінчила «Во в день радості над вами розпадеться кара. І повіє огонь новий з Холодного Яру» – слухачі влаштували їй справжню овацію”.

Таке життя прожила Ліда, бо ми програли ту війну, а вона була кров’ю і плоть наших героїв, яких Москва нахоботно проголосила “врагами народу”...

П’ятнадцять останніх років вона прожила в Самостійній Україні, за яку пролили свою молоду кров її рідні. І що? Хоч один президент, прем’єр-міністр, голова Верховної Ради чи хоч би хто з офіційних осіб вшанував її добрим словом чи вітальною листівкою, подякував у її особі родині Чучупаків за подвиг в обороні Батьківщини? Ні! Зате керманічі не забули засипати тоннами вітальних листівок “красних асвабдителей”, нагороджувати їх, обдаровувати пільгами та турботою.

Через байдужість влади до духовних святинь не вдалося Лідії Петрівні дочекатися того світлого дня, коли держава визнає її Батька та дядьків тими, ким вони були, – борцями за національну свободу нашого народу. Жоден Президент України не скористався зі свого права назвати героїв героями, не сказав на всю Україну Шевченкові слова: “За святу правду-волю розбойник не стане”.

Розрадою для Лідії Петрівни стали співчуття, увага і повага козаків та козачок Історичного клубу “Холодний Яр” до її родини, громадська реабілітація її рідних. Вона не раз мала змогу переконатися, що подвиг братів Чучупаків не забуто. Знала, що вони стали символом боротьби за національну свободу нашої Вітчизни.

Лідія Петрівна неодноразово брала участь у вшануваннях у Холодному Яру та Київському будинку вчителя. Але останні два роки вона вже не показувалася на люди, бо хвороби виявляли таку запеклість, що вже було не до громадської діяльності. “Здається, собаки рвуть моє тіло”, – не раз казала вона.

І цьогорічні квітневі урочистості в Холодному Яру відбулися без неї. Але слово Лідії Петрівни люди почули – одне з її коротких послань було зачитано на могилі дядька Василя, а друге – на меморіальному мітингу в Мельниках. Ось це останнє послання Лідії Чучупак:

“Шановні співвітчизники! Кажуть, старість не радість, а тому, на жаль, не могу бути з вами в такий дорогий для мене день – день жалоби, день пам’яті тих, які так любили життя вільне, без пригноблень і приниження, щоб люди були вільні. На жаль, загинули вони без перемоги, але їхня мрія жила і чекала свого часу. І цей час настав 1991 року – Україну утвердили як вільну, незалежну країну. Мрія

загиблих патріотів здійснилася. Не судилося їм жити в цей час незалежності, але нащадки їхні житимуть щасливими на своїй рідній землі. Народ України шанує пам’ять героїв Холодного Яру, які виборювали цю незалежність.

У день загибелі отамана козаків Холодного Яру Чучупака Василя (мого дядька) віддають шану наші українці. Я від імені родини Чучупаків щиро дякую за пам’ять, за співчуття до тих, хто мав прізвище Чучупак. Бажаю здоров’я і досягнення задумів, а мертвими вічна пам’ять”.

Родина брата Володимира (він сам, дружина Зоя, донька Олена, зять Олег, онук Артем), повернувшись із Черкащини до Києва, встигла розповісти бабусі Лідії, як цього року відбувалися урочистості, зять Олег показав їй відео. А за п’ять днів, 20 квітня, під час інтерв’ю, яке брали в Лідії Петрівні дівчата з Молодіжного націоналістичного конгресу, стався інсульт...

Торік Лідія Петрівна встигла віддати шану своїм рідним, видавши книжечку спогадів “Душею з Вами...” – про Мельника, бабусю Оксану, діда Степана, маму Ганну Орестівну, дружину Петра Чучупака... Та не здійснилася мрія Лідії Петрівни покласти квітку на могилу Батька, якого закатували чекісти, бо невідомо, де місце його вічного спочинку.

Минулого року бабуса Ліда попрохала насипати символічну могилу Батькові на кладовищі у Мельниках, біля Василевої могили. Та ми не виконали її прохання...

Останні десять років Лідія Петрівна прожила в родині Олени – дочки свого двоюрідного брата Володимира. Олена та її чоловік Олег Горбаченко весь цей час дбали про бабусю Ліду як про рідну маму. Жила вона в окремій кімнаті, мала що їсти і пити. “Здавалося б, жити і жити”, – казала вона. Але жити їй не хотілося, бо страшні болі перетворювали кожен ніч на пекло.

Бабуса Ліда, як і всі Чучупаки, була доброю та делікатною людиною. Щоб не завдавати рідним клопотів, вона заповіла не заносити її після смерті до хати – бо там же малі діти...

Тепер найстаршим представником родини Чучупаків став Володимир Дем’янович Чучупак, єдиний син наймолодшого з братів-гайдамаків (покинув білий світ 7 липня 2013 р. – Ред.). Торік померла його сестра Валентина, а 4 травня 2000 р. відійшов Дмитро Михайлович Чучупак, племінник Семена Чучупака, члена Холодоярського повстанського. А в Рівному 9 грудня 1992 р. покинув цей світ Дем’ян Степанович Чучупак, останній з легендарних братів.

Відходять Чучупаки старшого покоління... Але крокують українською землею їхні нащадки – Володимир Дем’янович, його дочка Олена, син Сергій, онуки Артем, Даринка і Владислав, онук Лідії Петрівни Сергій, його син Богдан та інші члени легендарної родини. Бажаємо їм високо тримати знамено чучупаківського роду! А незабутній бабусі Лідії та всім Чучупакам, що відійшли, – вічна пам’ять!

Від імені членства Історичного клубу “Холодний Яр” Роман КОВАЛЬ

Дж.: Померла Лідія Петрівна Чучупак-Завалішина // Незборима нація (Київ). – 2006. – Травень. – Ч. 5 (243). – С. 2.

На світліні – Роман Коваль і Лідія Чучупак-Завалішина. Київ.

“СВОЄЇ МІСІЇ ЩЕ НЕ СКІНЧИВ”

“Хоробре серце Олега Куцина” – спогади про Олега Куцина-“Кума”, командира Окремої добровольчої чоти “Карпатська Січ” (з 2014) та 49-го ОСБат ЗСУ, 1-го віцепрезидента Історичного клубу “Холодний Яр”.

Упорядники Роман Коваль та Ірина Гармасій. Книга вийшла у видавництві Марка Мельника. Її презентація відбулася до Дня добровольця – на Волині та в Галичині.

12 березня ми зішлись в Луцькому бізнес-просторі на П'ятиницькій гірці. На пам'ять про полеглих борців Світлана Мирвода виконала пісню “Повіят вітер степовий”. “Олег Куцин визнавав лише Україну і боротьбу за її волю”, – така провідна теза виступу ведучого вечора Романа Ковалю. Він прочитав уривок зі спогаду Юрія Сиротюка “Умів робити героями звичайних людей”. “Мене дивувала здатність Олега Куцина притягувати людей, спонукати працювати на справу, – зазначав Юрій Сиротюк, – творити із вчорашніх необстріляних добровольців злагоджений бойовий колектив, який готовий був іти за «Кумом» у вогонь і воду... Вражали й унікальні комунікаційні здібності «Кума». Він умів вибудовувати стосунки із сусідами – командирами легальних бойових підрозділів і комбатами-добровольцями. Уявіть, якою харизмою треба було володіти, щоб переконати військовий підрозділ «поділитися» зброєю, боеприпасами та харчами (під слово Олега Куцина) і здобути довіру тримати найнебезпечнішу передову позицію”.

Промовляла й Олегова дружина Алла Куцин. У спогаді, опублікованому у книзі, вона зазначала: “З початком повномасштабної війни я розуміла, що Олег без вагань якнайшвидше поновить свій бойовий підрозділ і буде зі зброєю в руках боронити Україну. Шось заперечувати чи стримувати було б нерозумно. Я підтримувала його і поважала його переконання, ба більше – вони в нас збігалися. Щиро вірила, що все найстрашніше, що могло бути, вже сталося у Пісках у січні 2015 року, коли Олега було поранено. Й була переконана, що з цієї війни він прийде переможцем”.

А Олегова дочка Мілана (9 років) із хвилюванням прочитала вірш “Юркеша” про свого батька.

Ми за тобою як за стіною,
Готові в бій йти і вдень і в ніч.
І “Кум” покличе з небес до бою
Наш батальйон “Карпатська Січ”.

Промовляли співорганізатори зустрічі історик Юрій Поліщук (1-й заступник голови Волинської обласної ради) і волонтерка Руслана Вознюк (голова Волинської організації “Яворина-Волинь”), козак Історичного клубу “Холодний Яр” Анатолій Лесик, Ігор Гавришишин (капітан ЗСУ) та ветеран війни Олександр Пірожек.

Народна артистка України Світлана Мирвода чудово виконала “Як рушали козаченьки...”, гімн ОУН іспанською (переклад Сергія Борщевського), пісні “Нас весна не там зустріла”, “На покинутих зграйщах...”. Співав і бард Микола Більшевич.

Роман Коваль нагадав думку Андрія Сусола, вихованця Олега Куцина. У спогаді під назвою “Скеля українського націоналізму” Андрій засвідчив: “Олег Куцин запалив і виховав чималу нашу військову когорту справжніми націоналістами, і тепер сотні мужніх бійців та успішних командирів є свідченням величчя нашого Куцина.

Мережа карпатських січовиків чимала, і ми далі несемо вогонь боротьби, як він того навчив”.

Публіка в Луцьку була добірна, світла, українська. У залі можна було побачити письменника Мирона Козака, членкиню Союзу українок Олену Місюру з Ковеля, волонтерку Галину Стасюк з Ковеля (маму загиблого вояка Віктора), дослідницю історії Волині Валентину Клонтер, викладачку бандури Валентину Форсюк, лікаря-волонтера Сергія Сівака (заступника голови Луцької районної ради), підприємцю Любов Оліщук (сестру Світлани Мирводи) та інших гарних людей. Подяка щира Сергієві й Тетяні Сівакам за вечірню гостину!

13 березня книгу “Хоробре серце Олега Куцина” Роман Коваль презентував у Львівській обласній бібліотеці для юнацтва ім. Романа Іванчука на площі Ринок, 9. У сусідньому будинку № 5 у 1930-х жив Юрій Горліс-Горський. І тут наші стежки зішлись...

На зустріч прийшло чимало видатних особистостей, серед них доктор медичних наук Орест Абрагамович (онук січового стрільця і скульптора Михайла Гаврилка), письменник Олег Романчук (шеф-редактор журналу “Універсум”), Василь Бичко-“Орел” (доброволець ОДЧ “Карпатська Січ”), доктор медичних наук Андрій Базилевич (онук Петра Базилевича, співторця Запорозького заводу Костянтина Прісовського у страшний лютому 1918-го), кандидат історичних наук Микола Посівнич, отець Михайло з Городка (керівник Апостольської чоти) зі своїми вихованцями, Олег Панькевич (свого часу голова Львівської обласної ради), журналістка Галина Чорна (брала у Олега Куцина інтерв'ю), поетеса Наталя Крісман, цимбаліст Ярослав Леськів, кандидат філософських наук Юрій Криворучко, мисткиня Надія Твердохліб, інші прекрасні українці та українки.

На думку Олега Романчука, презентована книга – “це розлогий документ про наше військо, яке відважно боронить Українську державу, про братерство, відповідальність і вибір, про тих, хто не відступає і не зраджує – ні в бою, ні в житті. Це теплі спогади про друга, воїна, люблячого сина, чоловіка, батька. «Батько не мав страху. Він людина честі», – сказав Тарас Куцин, офіцер ЗСУ, син Олега Куцина.

Побратими комбата розповідають, що Олег Куцин дивовижним чином умів притягнути та об'єднати людей до однієї справи, був проникливим, компанійським. Недарма в «Карпатській Січі» воювали представники майже

50 національностей. Був добрим психологом, розумів козацтво. Ті, хто його знав, байдужими до нього не залишалися. Таких командирів мало – він завжди намагався бути там, де найважче”.

І знову прекрасно співала Світлана Мирвода. Роздумами про книгу поділився ветеран українсько-російської війни Ігор Гавришишин. Народна капела бандуристок “Дзвіночок” виконала “Запорозький марш” Євгена Адамцевича, пісню Василя Лютого “Мчать козаки”, “Марш «Сіроманців»” та гімн ОУН “Зродились ми великої години”.

Щира подяка організаторам львівської зустрічі – обласній бібліотеці для юнацтва ім. Романа Іванчука (й особисто Тетяні Пилипенко), спонсорів заходу – газеті “Схід пош”, а також ініціаторці презентації Оксані Борачок і Марії Горішній (відповідно викладачці та художній керівниці колективу “Дзвіночок” Центру творчості дітей та юнацтва “Галичина”), юним львівським бандуристкам Юлії Гуцайлюк, Ксенії Якуц, Анастасії Боцьорі, Анастасії Мужик, Діані Максимович, Ірині Вротняк, Адріані Заставній і Дарині Хомі, співорганізаторці презентації.

Того ж дня книгу було представлено і в Івано-Франківську, в Університеті Короля Данила на вул. Євгена Коновальця, 35. Її організатором став міський голова Руслан Марцінків. Після його виступу щиро промовляли народний депутат України Оксана Савчук, Василь Сенатович-“Матрос” (доброволець ОДЧ “Карпатська Січ”), Ігор Гавришишин, а Олегова онучка Соломія прочитала вірш Володимира Сосюри “Любіть Україну”.

Роман Коваль щиро подякував командувачеві Сухопутних військ Геннадію Шаповалову за сприяння у відомленні історичної справедливості – наданні Олегові Куцину звання Героя України (Президент України підписав Указ № 141 “Про присвоєння Олегові Куцину звання Герой України” 24 лютого). А ще Роман Коваль (як у Львові та Луцьку) представив свою книгу “Сто історій Визвольної війни”.

У той вечір прегарно співали муніципальне трио “Мальви” (художній керівник Надія Євенко) та народний чоловічий квартет “Коло” (художній керівник Мирослав Петрик). Народний чоловічий квартет “Коло” завершив вечір піснею “Лента за лентою”.

Щира подяка організаторам нашої зустрічі – Івано-Франківській міській раді (голова Руслан Марцінків, заступниця Вікторія Дротянюк) і Тетяні Квасній.

Олег Куцин і його побратими випалювали, нищили московську орду – і на Донбасі, і на Київщині, і на Харківщині. В історії Визвольної боротьби Олег Куцин знайшов підстави віри у можливість створення збройної сили власними зусиллями – отієї “вільної Січі” зі стрільців-добровольців Закарпаття та всієї України, послідовників історичної, 1939 року, “Карпатської Січі” – своєї батьківської організації.

“Войовничу мелодію цієї книги почуєте і ви, – сказав Роман Коваль. – Олег своєї місії ще не скінчив – герої служать Батьківщині і після своєї смерті”.

Історичний клуб “Холодний Яр”

На світліні – Роман Коваль, Світлана Мирвода, Ігор Гавришишин. Університет короля Данила, Івано-Франківськ, 13 березня 2026 р.

ХОРУНЖИЙ АБРАМОВИЧ ВАСИЛЬ

обходить невелику купку залізничників... 13 квітня бої досягли найбільшої напруженості...

2-га окрема батарея остільки (настільки. – Ред.) захоплена боєм і стрільбою, що не помічає, як відступила частина піхоти, як ворог відтяв її (батерію) від головних сил. Помітили тоді, як ворог вже оточив з усіх боків. Здати гармати?.. Здатися в полон?!

Молодий старшина батареї – хорунжий Василь Абрамович ясно уявляє трагізм становища. А ворог наближається, радіє: здобич багата і майже в руках...

Раптом хор. Абрамович зібрав коло себе десятків зо два козаків 1-го Залізничного полку, що прибули до батареї...

– Хлопці!.. Не дамося ворогові!.. В атаку!.. Вперед!.. Слава!..

Окинувши оком місцевість і вбравши напрямок, хор. Абрамович

сміло повів невелику купку відважних козаків у атаку.

Остільки (настільки. – Ред.) рішучий був удар, що ворог не витримав... роздався...

Прохід вільний. На ряснях батарея виїждить на шлях Житомир – Черняхів.

Хор. Абрамович залишається зі своїми козаками і прикриває відхід гармат... От його поранило в ліву руку, але він – у ладу й по-прежньому мужно б'ється з ворогом. Лише увечері він приєднався до батареї в місці її відпочинку...

Для всіх було ясно, хто врятував так коштовні в той час гармати...

Іван ЗУБЕНКО

Дж.: *Зубенко І.* Наші лицарі й мученики (збірка перша). – Калш: друкарня Кульг.-Осв. Відділу III Залізної дивізії, 1922.

Особливості мови збережено. Публікація Юрія Юзича.

“ЗДОРОВ БУВ, АРХИКНЯЗЮ!”

Оголошення про свято у Царициному Куті (тепер село Приморське Василівського р-ну Запорізької обл. – Ред.) гордієнківці розвісили в Павлограді, Олександрівську, Мелітополі та навколишніх селах.

Близько 10-ї ранку прикурили з Мелітополя та Олександрівська ешелони, повні зацікавлених людей. Потім надійшов ешелон із Павлограда. Телефонним повідомили, що наближаються автомобілі з архикнязем Василем Вишиваним і полковником Болбочаном. При в'їзді в Конкринівку (тепер с. Малокатеринівка Запорізького р-ну. – Ред.) їх зустрів почесна варта гармашів у чорних бурках та шапках із червоними шлицями. Командир гордієнківців Всеволод Петрів підійшов зі звітом і привітанням.

Архикнязь пересів у запряжену в чотири коні бричку, яка колись належала царю Миколі II. Оточена зусібіч кінною гайдамацькою вартою, бричка вихором понеслася назустріч гордієнківському полку, який у даліні привітно блискав гайдамацькими шаблями.

Нарешті бричка спинилася. Повітря розрізав схвильований юнацький голос із м'яким іноземним акцентом:

– Здорові були, гайдамаки!

– Здоров були, архикнязю! – бадьоро відповів полк.

Потім переглядали військо. “Тут комбінований наступ, – згадував Всеволод Петрів, – тут і спішуння блискавкою... і кінна атака... Гармати беруть рови-перешкоди. Нарешті те, на що не зважаться всяка кіннота: кінна атака в повному розгоні крізь лави, а наприкінці збірка теж у повному гоні в напрямі почесних гостей, так, що дехто зі світських (цивільних. – Ред.) відступає...”

Старшини Січових стрільців дивилися широко відкритими очима. “Мабуть, того з роду не бачили... Нарешті остання сенсація: йде парадним маршем по твердій толоці автовідділ, вимахуючи колесами, – попереду мотоцикли, а за ними тягарові авта, рівняючись справно, як добра піхота... Потім подяка – і сотні, – співаючи... розходяться на свої місця”.

У цей час до шановних гостей підійшов сільський голова та від імені селян запросив на обід і забаву. Архикнязь закликав дядька до своєї брички, де сидів Петро Болбочан. До Царициного Кута не доїхали, бо привітний та святково вбраний натовп не давав коням

ходу. Далі гості вже йшли в оточені селян. Час од часу долігало:

– А де ж той Вишиваний?

Побачивши, люди казали:

– І молоде воно, а все-таки архикнязь.

Після обіду були забави з пивом, яке розливав “засмальцьований дьогтем чумак”, та горілкою і вишнівкою, які цідив старий запорожець. Були й бандуристи та лірники. Грали й сільські музики. Розіграли й лотерею, яку організували місцеві дівчата на користь школи.

Вишиваного оточили селяни. Він, попиваючи пиво, вів із ними товариську розмову.

Коли стемніло, почалася вистава. Під приводом, що вже “холодно”, гайдамаки одягли архикнязя в бурку та шапку – таким чином символічно “охрестивши” його в свою віру.

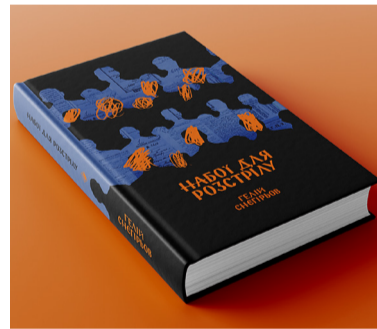
Уже пізно ввечері Василя Вишиваного, Петра Болбочана та січових стрільців гайдамаки проводжали зі смолоскипами. У Великому Лузі лунали салви – останній акорди свята еднання Західної та Наддніпрянської України.

Роман КОВАЛЬ

Дж.: *Коваль Р.* Всеволод Петрів розповідає. Гайдамацько-селянське свято в Царициному Куті / *Монкевич Б.* Похід Болбочана на Крим. Спогади сотника Армії УНР та його бойових побратимів / Упорядник, автор передмови Р. Коваль. – Київ: Історичний клуб “Холодний Яр”, “Наш формат”, 2014. – С. 235 – 236.

На світліні, яку вперше опублікував Василь Лопух, – Микола Сильванський, Петро Болбочан, Василь Вишиваний і Всеволод Петрів. 1918 р.

“ЗЛОЧИН” І ЧИН ГЕЛІЯ СНЕГІРЬОВА

трансляція на “ворожому” радіо! Гелій розумів, що партія і КГБ тако не подарують...

Треба оцінити делікатність Гелія: не знаючи, хто з письменників може перебувати в Будинку творчості, не хотів засвічувати нашу зустріч, щоб не наразити, бува, мене на неприємності. Хмар над його головою густішали. І він приїхав порадитися. Чому до мене? Не знаю. Літо, і в Києві нікого, кому довіряв?

Йому на той час було майже п'ятдесят, мені 31 рік.

Восени Гелія Івановича заарештували, а в грудні 1978 р. він помер у Жовтневій лікарні, куди його перевели з тюремної.

“Ненько, моя ненько, або Набої для розстрілу” і “Роман-донос” колись друкувалися в українських і російських емігрантських виданнях, згодом у незалежній Україні. Чому б українським видавцем творів Гелія Снегір'ова, через які він пішов на свою Голготу, не висунути їх на здобуття Шевченківської премії 2027 року?

Тим паче що 2027 року Гелію Івановичу виповнилося б 100 років.

Сергій БОРЩЕВСЬКИЙ

Цитата дня

ВОЮВАТИ ВАЖКО ПРОТИ ІДЕЙНИХ.

Євген ГОРОДНИЧУК-“ГРИЦЬ”

ТИХИЙ ПОДВИГ ГРИГОРІЯ ДЕМ'ЯНА

У бойківському селі Грабовці під горою Маківкою 2 червня 1929 р. народився Григорій Дем'ян. Ось життєві іпостасі цього славного чоловіка: педагог, історик, фольклорист, етнограф, літературознавець, археолог, краєзнавець, мистецтвознавець, народний депутат України (1994 – 1998).

Він ходив з фотоапаратом та портативним магнітофоном по селах і записував пісні, обряди, прислів'я, розповіді про вояків УПА. Він зібрав 8000 пісень, 20000 колядок, прислів'їв, приказок, легенд та історій. Обійшов чи не кожне село Сколівщини. У той час це становило небезпеку, адже КГБ підозріло ставився до людини, яка ходить по селах, щось записує. Тому за Дем'яном вівся постійний нагляд.

Григорій робив усе власним коштом. А які кошти в сільського учителя?!

Усі чотири стіни його кімнати у Славському були заставлені дерев'яними стелажми аж до самої стелі, на яких розкладено сотні книг. Треба було приставляти драбину, щоб дістати книжку з верхніх полиць.

Коли Дем'яна в 1975 р. звільнили з роботи з "вовчим білетом", то його, вчителя від Бога, у Львівській області жодна школа не прийняла.

І Дем'ян подався на Буковину – у с. Вернічани Заставнівського району Чернівецької області. Тут працював 15 років.

Коли він виїжджав зі Славська, то змушений був залишити бібліотеку – у Славську й далі жила його дружина Ірина. За 15 років на Буковині назбиралася нова бібліотека. Коли в 1989-му його прийняли на посаду працівника Інституту народознавства у Львові, бібліотеку з Веренчан довелося перевозити. Водій "Камаза" був так вражений кількістю книжок, що зважив їх. 7600 кг! Це при тому, що Дем'ян залишив частину книг школі чи роздав знайомим.

1994 року Дем'яна висунули кандидатом у народні депутати по Турківському виборчому округу від Конгресу українських націоналістів (у цьому ж окрузі балотувався 1-й секретар Львівського обласного комітету КПСР Грушевський). Ми зробили все, щоб перемаг Дем'ян. І 1-й секретар зазнав поразки. І після виборів його, досить ліберального чоловіка, зняли з роботи, призначивши на посаду 1-го секретаря українофаба.

У 1997 р. в Києві я зустрівся з Дем'яном у готелі "Москва" (тепер "Україна") на пагорбі над Майданом. Всі три кімнати і про-

ходи були заставлені книжками. Я ледве проліз через стосу книжок і ділових паперів. Через якийсь час (коли Дем'ян вже працював у Львові) я зайшов до нього. І та ж картина: всі кімнати і коридори завалені книжками.

Дем'ян виховав плеяду вчених – 72 кандидати наук, 6 докторів наук, один академік. А вони фахівці різних спеціальностей! Половина складу працівників Інституту народознавства є учнями Дем'яна, зокрема й сам директор інституту – академік Степан Павлюк закінчив Славську середню школу. Степан Павлюк згадував, що Дем'ян відвідав у Волосянці його матір Параску і записав понад 400 пісень та обрядів. А потім видав книжку "Пісні від Параски Павлюк".

Григорій Дем'ян записав понад 20000 фольклорних одиниць. Це національний подвиг! Якось я забіг до нього у відділ фольклористики – там кілька людей працювали із записами Дем'яна. Вони прослуховували мелодії і пісні, записували на нотний стан, готуючи до друку.

Відвідуючи села, Дем'ян розпитував, які події відбувалися там, хто з відомих людей жив чи відвідував цей край. І все занотовував. Так було відкрито величезну кількість самотніх народних митців. І діячів Визвольного руху. Дем'ян створив мартиролог Сколівщини – імена і біографії вояків УПА, які полягли в боротьбі за Українську державу.

Дем'ян організував музеї, проводив краєзнавчі екскурсії, ініціював встановлення пам'ятників, видав з тисячу наукових праць про Івана Вагилевича, Миколу Устияновича та інших діячів культури рідного краю.

Вважаю, що в Інституті народознавства потрібно створити відділ під назвою "Дем'янознавство". Важливо, що все, що він записував від старших людей, було врятовано для майбутнього. Його праця є прикладом служіння українському народові і заслуговує на звання Героя України (посмертно).

Григорій Дем'ян помер 12 квітня 2013 р. у селищі Славському на Львівщині. Похований у рідному селі Грабовці під горою Маківкою. Вічна слава!

Микола КЛЕПУЦ, педагог

ОЧЕВИДНЕ ОМАНЛИВЕ І ДУЖЕ СУМНІВНЕ

1. Відкриття нових істин починається з викриття старих.
2. Розчарування живить розум.
3. Серед людей з лихими серцями я не зустрічав щасливих.
4. Краще маленький успіх сьогодні, ніж величезні плани на завтра.
5. Відкидаючи зайве і забуваючи непотрібне, глибше досягаєш необхідне.
6. Порожній шлунок повний голодом, порожнє серце – спрагою наживи.
7. Шляхетність людини визначається шляхетними вчинками, а не шляхетним походженням.
8. Красиве в ореолі таємничого стає істинно прекрасним.
9. Чи багато тобі користі в знанні світу, якщо ти не знаєш самого себе.
10. До першоджерел істини пливуть проти течії часу.
11. Менше проповідуй істину, більше показуй, як жити згідно з нею.
12. Хай краще я буду помилятися у пошуках істини, ніж припиню пошук, побоюючись помилок.
13. Відсутність характеру – найгірший характер.

14. Всі передчасні істини стають жертвами свого часу.
15. Вчення, викладене в афоризмах, – неспростовне.
16. Найгірше бачить той, хто не хоче бачити; найгірше чує той, хто не хоче чути.
17. Відчуття життя без почуття гумору неповноцінне.
18. В житті все буває, а за останнє тисячоліття – постійно.
19. Свої помилки потрібно визнавати, але необов'язково вголос.
20. Розум розширює рамки можливого, воля – руйнує їх.
21. Велике завжди неоднозначне, великі завжди неодномірні.
22. Жодними молитвами не змінити ходи необхідності, бо необхідність – невмолима.
23. Розчарування і сумніви розвивають розум, віра – загострює, воля – посилює.
24. Краще плідні розчарування, ніж безплідні сподівання.
25. Іноді блиск розуму затьмарює світло істини, але втрачає цього розум, а не істина.

Андрій КОВАЛЬ, історик (1956 – 2022)

БРАТЧИНА – ТРАДИЦІЯ ЧЕСТІ

Не "обмивання званія", не "станкан до дна", не п'яна деградація під шаблон совка.

Братчина – це наш, український ритуал посвяти, обов'язку й побратимства.

Його знали ще в Русі. Його творили козаки.

І робили це не з чарки, а з рога та братини.

То у скандинавів – ріг. У кавказців – ріг.

У нас – братина.

Чаша честі. Символ спільної ночі.

П'ють не щоб забути – а щоб підтвердити. Бо алкоголь – не головне! Важке братство та взятий на себе обов'язок. Важить, що тебе визнають свої. Що не зрадиш.

Братина пускається по колу.

Кожен долучається – словом, ковтком, побажанням (із братини – надливається, як з чайника. Це гігієна!).

Потім частувальник допиває те, що залишилося.

Або не залишається нічого – бо його підтримали всі.

Це посвята, а не п'ятника.

Це ритуал гідності, а не отруєння. Для братства.

Честь не обмивають. Її підтверджують.

КНИЖКОВА КРАМНИЦЯ "ОТАМАНІЯ"

Книги Історичного клубу "Холодний Яр" можна придбати через крамницю "Отаманія". Ось тут: <http://otamania.in.ua>

ПІДТРИМУЙТЕ НАС

Патреон Романа Ковалю: <https://www.patreon.com/c/kovalroman>

Сердечно дякуємо за підтримку газети "Незборима нація"!

Іван КАЧУРИК (Хмельницький) – 400 грн

Ігор СМЕТАНСЬКИЙ (Калуш) – 500 грн

Олександр та Агнія ТХОРЖЕВСЬКІ (Обухів) – 500 грн

Марія ШВЕД – 500 грн

Сергій КОРСУН – 500 грн.

Віра МАЗУРОК (Київ) – 1000 грн

Юрій БОТНАР (Черкаси) – 1000 грн

Олександр РИЖЕНКО (Київ) – 3000 грн.

НЕЗБОРИМА НАЦІЯ

Наш індекс – 33545.

Індекс 87415 – для передплатників Донецької та Луганської областей.

Ціна 212 грн.

Часопис ОУН.

Передплатний індекс 30504.

Ціна 744 грн.

Братина – це коли не залишаєш, а стоїш, бо п'єш не щоб сп'яніти, а щоб стати своїм.

Поділіться та розкажіть військовим та усім, хто в однострої дістає звання чи нагороди і досі дудить в унісон з орками: "Гранчак за званіє".

Максим ЛОБОДЗІНСЬКИЙ, майор патрульної поліції, Історичний клуб "Холодний Яр"

АРХІВ ГАЗЕТИ "НЕЗБОРИМА НАЦІЯ"

Тут можна переглянути архів НН: https://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Nezboryma_Natsia

Редактор Роман Коваль

Верстка Анна Воловник
Коректор Надійка Овчарук

Інформаційне забезпечення Микола Владзімівський, Владислав Карпенко, Надія Віннік

Технічний директор Максим Селюзкін

Адреса для листування 03049, Київ, вул. генерала Геннадія Воробйова (Курська), буд. 20, пом. 14. Тел./факс: 242-47-38 kovalroman1@gmail.com ФБ: Roman Koval

Редакція залишає за собою право редагувати та скорочувати тексти. Наклад 1000 примірників.

Видруковано 25.03.2026 р. ТОВ "Прес Корпойшн Лімітед" Номер замовлення 26 89 04

Ідентифікатор медіа: R30-03637

Засновник Роман Миколайович Коваль

БАНДУРИСТ ІГОР РАЧОК ВІДІЙШОВ У ВІЧНІСТЬ

З глибоким сумом повідомляємо, що на 89-му році життя відійшов у вічність найстаріший кобзар України Ігор Рачок, племінник козака Армії УНР Степана Пантелеймоновича Рачка.

Народився Ігор 25 лютого 1937 р. в селі Лавіркове в родині станового козака Карпа Рачка – на благословенній українській землі, яка зростила в його серці любов до пісні, до правди і до свого народу.

Його вчителями були відомі кобзарі Євген Адамцевич та Федір Співак. Крім бандури, майстерно грав на гітарі, мандоліні та гармошці. Був глибоко віруючою людиною, для якої пісня ставала молитвою, а служіння народній традиції – служінням Богам. Він був носієм живої традиції кобзарства – тієї, що передається не з нот, а з душі в душу. Його спів був молитвою, його слово – правдою, його бандура – голосом України.

У його піснях звучала історія – козацька слава, народний біль, боротьба і надія. Він не шукав слави, але став голосом пам'яті. Не прагнув визнання, але залишив по собі глибокий духовний слід.

Ігор МУРИЙ

На світліні Андрій Шарафутдінова – Ігор Рачок. Київський міський будинок вчителя.

ЧЕРЕЗ "НОВУ ПОШТУ" МОЖНА ПРИДБАТИ

Книжки можна придбати через "Нову пошту", попередньо переказавши кошти на ФОП Р. М. Ковалю: Приватбанк, 5169 3305 3001 3009.

Якщо це пожертва, то просимо переказувати на картку Романа Миколайовича Ковалю: Приватбанк, 4149 6090 2566 1630.

Як перешлете кошти за книги, просимо вислати квитанцію на вайбер (+38066-211-41-85) або на телеграм (+38067-726-30-36) або на електронну адресу kovalroman1@gmail.com

Також просимо вказати, куди і кому вислати книжки. І чи підписувати їх.

Ось ціни без вартості пересилки:

"Таємниця отамана Зеленого" Романа Ковалю – 250 грн.

"Хоробре серце Олега Куцина" – 500 грн.

"Сто історій Визвольної війни" Романа Ковалю – 300 грн.

"Шляхетні серця" Романа Ковалю – 250 грн.

"Самостійна Україна" Миколи Міхновського – 300 грн.

"Філософія сили" Романа Ковалю – 140 грн.

"Український націоналізм" (упорядник О. Однороженко) – 395 грн.

"Тарас Шененко, співець непримиримої України" – 300 грн.

"Полковник Болбочан" Р. Ковалю і Ю. Юзича – 350 грн.

"Жінки у Визвольній війні: історії, біографії, спогади. 1917 – 1930" Романа Ковалю – 400 грн.

"Микола Міхновський: спогади, свідчення, документи" Р. Ковалю і Ю. Юзича – 700 грн.

"Батькам скажеш, що був чесний" Романа Ковалю – 400 грн.

"Коростишів у боротьбі за УНР. 1917 – 1921 рр." Р. Ковалю. – 175 грн.

"Житомирщина в боротьбі" Романа Ковалю – 300 грн.

"Здолати Росію" Романа Ковалю – 350 грн.

"Яків Орел-Гальчевський: боротьба і філософія боротьби" Романа Ковалю – 150 грн.

"Подєбрідський полк" Армії УНР (т. 2) – 150 грн.

"Подєбрідський полк" Армії УНР Р. Ковалю, В. Моренця та Ю. Юзича (т. 3) – 350 грн.

"Крізь павутиння змосковценья" – 200 грн.

"Історія України-Русі" Миколи Аркаса – 250 грн.

"Тиха війна Рената Польового" Романа Ковалю – 350 грн.

[HTTP://NEZBORYMA-NACIYA.ORG.UA/](http://NEZBORYMA-NACIYA.ORG.UA/)

"Незборима нація" – газета для тих, хто хоче знати історію боротьби за свободу України